

बृहन्मुंबई महानगरपालिका

परिपत्रक

२०२४-२५

क्र. साप्रवि/एफजीआर/०२ दि.१६.०४.२०२५

विषय- महाराष्ट्र शासन, वित्त विभाग यांची दि.०८.०२.२०२४ रोजीची अधिसूचना क्र.सेनिवे-२०१८/प्र.क्र.४४/सेवा-४ नुसार बृहन्मुंबई महानगरपालिका (निवृत्तीवेतन) नियम, १९५३ मधील अविवाहित / विधवा मुलींना कुटुंब निवृत्तीवेतन देण्याचा नियम ८८ (५) क) मध्ये सुधारणा करणेबाबत.

संदर्भ : १) महाराष्ट्र शासन, वित्त विभाग यांची दि.०८.०२.२०२४ रोजीची अधिसूचना

क्र.सेनिवे-२०१८/प्र.क्र.४४/सेवा-४

२) मा.महानगरपालिका आयुक्त यांचा मंजूरी क्र. एमजीसी/एफ/४९७४

दि.०४.१२.२०२४

३) प्रशासक (स्थायी समिती) ठराव क्र. १४५९ दि.०८.०१.२०२५

४) प्रशासक (महानगरपालिका) ठराव क्र. १०१७ दि.१७.०१.२०२५

महाराष्ट्र राज्य शासनाने, उपरोक्त संदर्भ क्र.१) मधील महाराष्ट्र शासन राजपत्र भाग चार - अ, वित्त विभाग यांची दि.०८.०२.२०२४ रोजीची अधिसूचना क्र. सेनिवे-२०१८/प्र.क्र.४४/सेवा-४ द्वारे, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम, १९८२ मध्ये अविवाहित/विधवा/घटस्फोटित मुलींना कुटुंब निवृत्तीवेतन देण्याच्या नियम ११६ पोटनियम (५) मध्ये सुधारणा करणारे नियम नमूद केलेले आहेत.

राज्य शासनातर्फे शासन निर्णय/अधिसूचनेद्वारे महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम, १९८२ मधील नियमांमध्ये वेळोवेळी करण्यात आलेल्या सुधारणांच्या अनुषंगाने बृहन्मुंबई महानगरपालिकेतही, त्या धर्तीवर, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (निवृत्तीवेतन) नियम, १९५३ मध्ये सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत.

या अनुषंगाने, राज्य शासनाच्या धर्तीवर बृहन्मुंबई महानगरपालिका (निवृत्तीवेतन) नियम, १९५३ मधील नियम ८८ (५) मध्ये, सोबत जोडलेल्या जोडपत्र - १ नुसार, राज्य शासनाच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून म्हणजेच दि.०८.०२.२०२४ पासून सुधारणा करण्याच्या प्रस्तावास प्रशासक (स्थायी समिती) यांची ठराव क्र. १४५९ दि.०८.०१.२०२५ अन्वये आणि प्रशासक (महानगरपालिका) यांची ठराव क्र. १०१७ दि.१७.०१.२०२५ अन्वये मंजूरी प्राप्त झाली आहे.

यास्तव, राज्य शासनाच्या धर्तीवर बृहन्मुंबई महानगरपालिका (निवृत्तीवेतन) नियम, १९५३ मधील नियम ८८ (५) मध्ये, सोबत जोडलेल्या जोडपत्र - १ नुसार, राज्य शासनाच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून म्हणजेच दि.०८.०२.२०२४ पासून खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत -

(१) नियम ८८ (५) क) मध्ये पुढील सुधारित बाब नव्याने दाखल करण्यात येईल -

“क) अविवाहित मुलीच्या बाबतीत (मानसिक किंवा शारीरिक विकलांगता असलेल्या मुलीव्यतिरिक्त), ती २४ वर्षे वयाची होईपर्यंत किंवा तिचा विवाह होईपर्यंत, यापैकी जे अगोदर

घडेल तोपर्यंत अथवा विधवा किंवा घटस्फोटित असलेल्या व ती स्वतःची उपजीविका करत नाही अशा मुलीच्या बाबतीत;"

(२) नियम ८८ (५) क) मधील विद्यमान अटी क्र. (एक) ते (सहा) नंतर पुढील अटी क्र. (सात) आणि (आठ) जादा दाखल करण्यात येतील -

(सात) बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचा-याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या आणि त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराच्या मृत्यूपूर्वीच अस्तित्वात असलेली विकलांगता;

(आठ) जेव्हा मयत बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचा-याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या पश्चात नियम ८८ (५) मधील अ) किंवा ब) किंवा क) अन्वये कुटुंब निवृत्तीवेतन मिळण्यास पात्र असलेली विधवा किंवा विधुर किंवा मुलगा किंवा मुलगी नसेल त्याबाबतीत, अथवा जर, अ) किंवा ब) किंवा क) अन्वये कुटुंबनिवृत्तीवेतनासाठी पात्र असलेली विधवा किंवा विधुर किंवा मुलगा किंवा मुलगी मृत पावली असेल किंवा अ) किंवा ब) किंवा क) मध्ये विहित केलेल्या कुटुंबनिवृत्तीवेतनास पात्र राहणार नसेल तर, अविवाहित किंवा विधवा किंवा घटस्फोटित मुलीला, चौवीस वर्षे वय पूर्ण झाल्यानंतर आयुष्यभरासाठी किंवा तिचा विवाह होईपर्यंत किंवा पुनर्विवाह होईपर्यंत किंवा तिने उपजीविकेस सुरुवात करेपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल तोपर्यंत, पुढील अटीच्या अधीन राहून कुटुंब निवृत्तीवेतन मंजूर करण्यात येईल किंवा नियमितपणे प्रदेय होईल -

(ए) शेवटचे अपत्य विहित वयाचे होईपर्यंत, अट क्र. (दोन) ते (चार) मध्ये निर्धारित केलेल्या क्रमानुसार अपत्यांना प्रथम कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय असेल;

(बी) अट क्र. (एक) आणि (दोन) ला अनुसरून, कुटुंब निवृत्तीवेतन मिळण्यासाठी विकलांगता असलेले पात्र अपत्य;

(सी) अविवाहित किंवा विधवा किंवा घटस्फोटित मुलगी जेव्हा, तो किंवा ती किंवा ते हयात होते तेव्हा, तिच्या पालकावर किंवा पालकांवर अवलंबून होती;

(डी) जेव्हा मृत बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचा-याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या मागे चौवीस वर्षांपेक्षा अधिक वय असलेल्या एकपेक्षा जास्त अविवाहित किंवा विधवा किंवा घटस्फोटित मुली असतील तेव्हा, जी मुलगी, त्याच्या जन्मक्रमानुसार या नियमान्वये कुटुंब निवृत्तीवेतन मंजूर करण्याच्या पात्रतेच्या अटी पूर्ण करील अशा मुलीला, प्रथम कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय होईल;

(इ) सर्वात मोठी मुलगी, तिचा विवाह होईपर्यंत किंवा पुनर्विवाह होईपर्यंत किंवा ती उपजीविकेस सुरुवात करेपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल तोपर्यंत, कुटुंबनिवृत्तीवेतनास हक्कदार असेल आणि सर्वात धाकटी मुलगी, तिच्यापेक्षा मोठ्या असलेल्या मुलीचा विवाह झाल्यानंतर किंवा पुनर्विवाह झाल्यानंतर किंवा तिच्या उपजीविकेस सुरुवात केल्यानंतर किंवा ती मृत झाल्यानंतर, कुटुंबनिवृत्तीवेतनास पात्र होईल;

(एफ) विधवा मुलीच्या बाबतीत, तिच्या पतीचा मृत्यू किंवा घटस्फोटित मुलीच्या बाबतीत, बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचा-याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या किंवा त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराच्या हयातीत घटस्फोट झाल्यास:

परंतु, जर घटस्फोटाची कार्यवाही, बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचाऱ्याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या किंवा त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराच्या हयातीत सक्षम न्यायालयात दाखल केली असेल, परंतु, त्यांच्या मृत्युनंतर घटस्फोट झाला असेल तर, घटस्फोटित मुलीला, घटस्फोटाच्या दिनांकापासून कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय राहिल:

परंतु, आणखी असे की, जर महानगरपालिका कर्मचाऱ्याचा किंवा निवृत्तीवेतनधारकाचा आणि त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराचा मृत्यू झाल्यानंतर, मुलीच्या घटस्फोटाच्या दिनांकापूर्वी कुटुंबातील इतर कोणत्याही पात्र सदस्यास कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय झाले असेल तर, कुटुंबातील पूर्वोक्त सदस्य कुटुंबनिवृत्तीवेतनाकरिता पात्र असल्याचे बंद किंवा मर्यादित होण्यापूर्वी, अशा घटस्फोटित मुलीला कुटुंब निवृत्तीवेतन सुरु केले जाणार नाही;

(३) नियम ८८ (५) क) मधील स्पष्टीकरणातील (ब) मध्ये, "मुलीचा ज्या तारखेस विवाह होईल" या मजकुराअगोदर, "मानसिक किंवा शारीरिक विकलांगता असलेल्या मुलीखेरीज," हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सर्व खाते प्रमुख आणि सहाय्यक आयुक्त यांना विनंती करण्यात येत आहे की, त्यांनी त्यांच्या अखत्यारीतील आस्थापना कर्मचाऱ्यांना वरील सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करण्यास सूचित करावे.

सदर परिपत्रकाची प्रत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या mybmcemp.mcgm.gov.in या संकेतस्थळावर Circulars/hr/HR Circular/GAD/Dy_CA_Estb/FGR/2025 येथे उपलब्ध आहे.

सही/- दि.११.०२.२०२५
श्रीम. भारती लोहकरे
उप प्रमुख लेखापाल (आस्था-२)

सही/- दि.१४.०२.२०२५
श्रीम. प्रिया कुलकर्णी
प्रमुख लेखापाल (कोषागार) प्र.

सही/- दि.२१.०२.२०२५
श्रीम. वैशाली देसाई
प्रमुख लेखापाल (वित्त) प्र.

सही/- दि.२७.०२.२०२५
श्री. किशोर गांधी
उप आयुक्त (सा.प्र.)

सही/- दि.०६.०३.२०२५
श्री. प्रशांत गायकवाड
उप आयुक्त (वित्त)

सही/- दि.१०.०३.२०२५
डॉ.अश्विनी जोशी
अतिरिक्त महानगरपालिका
आयुक्त (शहर)

सही/- दि.२८.०३.२०२५
श्री. अभिजित बांगर
अतिरिक्त महानगरपालिका आयुक्त
(प्रकल्प)

सही/- दि.१०.०४.२०२५
श्री. भूषण गगराणी
महानगरपालिका आयुक्त

२०२५-२०२६

परिपत्रक

साप्रवि/एफजीआर/०२ दि.१६.०४.२०२५

प्रत यांना (..... ज्यादा प्रतीसह)
माहितीसाठी आणि आवश्यक त्या पुढील कार्यवाहीकरिता रवाना.

mkabadi
16.4.25

उप प्रमुख लेखापाल (आस्था २) यांजकरिता

जोडपत्र - १

<u>बृहन्मुंबई</u> <u>महानगरपालिका</u> <u>(निवृत्तीवेतन)</u> <u>नियम, १९५३</u> <u>मधील नियम</u>	<u>विद्यमान नियम</u> (पृ.क्र. प-३ ते प-५)	<u>दि.०८.०२.२०२४</u> <u>च्या अधिसूचनेनुसार सुधारित नियम</u>
१)नियम ८८ (५) क)	निवृत्तीवेतन खाली दर्शविल्याप्रमाणे देता येईल - क) अविवाहित मुलीच्या बाबत ती २४ वर्षांची होईपर्यंत किंवा तिचे लग्न होईपर्यंत यामधील जी अगोदरची तारीख असेल तोपर्यंत (वरील सुधारित नियम ब) व क) दि.२९.०३.१९७८ म्हणजेच शासनाने अंमल दिलेल्या तारखेपासून अंमलात येईल.) मात्र जर महानगरपालिका कर्मचा-याच्या मुलाला वा मुलीला जे शारीरिकदृष्ट्या अपंग वा असमर्थ वा मानसिक रुग्ण आहेत की, ज्यामुळे मुलाच्या बाबत २१ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर आणि अविवाहित मुलीच्या बाबत २४ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर त्याला/तिला उपजीविकेकरिता कमाई करणे कठीण असल्यामुळे अशा मुलाला वा मुलीला खालील अटींसापेक्ष कुटुंब निवृत्तीवेतन देण्यात येईल -	निवृत्तीवेतन खाली दर्शविल्याप्रमाणे देता येईल - क) अविवाहित मुलीच्या बाबतीत (मानसिक किंवा शारीरिक विकलांगता असलेल्या मुलीव्यतिरिक्त), ती २४ वर्षे वयाची होईपर्यंत किंवा तिचा विवाह होईपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल तोपर्यंत (वरील सुधारित नियम ब) व क) दि.२९.०३.१९७८ म्हणजेच शासनाने अंमल दिलेल्या तारखेपासून अंमलात येईल.) अथवा विधवा किंवा घटस्फोटित असलेल्या व ती स्वतःची उपजीविका करत नाही अशा मुलीच्या बाबतीत तसेच जर महानगरपालिका कर्मचा-याच्या मुलाला वा मुलीला जे शारीरिकदृष्ट्या अपंग वा असमर्थ वा मानसिक रुग्ण आहेत की, ज्यामुळे मुलाच्या बाबत २१ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर आणि अविवाहित मुलीच्या बाबत २४ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर त्याला/तिला उपजीविकेकरिता कमाई करणे कठीण असल्यामुळे अशा मुलाला वा मुलीला खालील अटींसापेक्ष कुटुंब निवृत्तीवेतन देण्यात येईल -
२)नियम ८८ (५) क) मधील अटी	शारीरिकदृष्ट्या अपंग वा असमर्थ वा मानसिक रुग्ण असलेल्या मुलाच्या बाबतीत २१ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर आणि अविवाहित मुलीच्या बाबतीत २४ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर, त्याला/तिला उपजीविकेकरिता कमाई करणे कठीण असल्यामुळे, अशा मुलाला/मुलीला कुटुंब निवृत्तीवेतन देण्याबाबतच्या अटी	शारीरिकदृष्ट्या अपंग वा असमर्थ वा मानसिक रुग्ण असलेल्या अपत्यास तसेच अविवाहित/विधवा/घटस्फोटित मुलीस देण्यात येणा-या कुटुंबनिवृत्ती वेतनाबाबत अनु क्र. (सात) आणि (आठ) नुसार नव्याने पुढील अटी नमूद करण्यात आल्या आहेत - अटी क्र. (एक) ते (सहा) - बदल नाही. (सात) बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचा-याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या आणि त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराच्या

खंड 'क)' मधील अनु क्र. (एक) ते (सहा) येथे नमूद करण्यात आल्या आहेत.
अटी क्र. (एक) ते (सहा)

मृत्युपूर्वीच त्यांच्या अपत्याची विकलांगता अस्तित्वात असली पाहिजे.

(आठ) जेव्हा मयत बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचा-याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या पश्चात अ) किंवा ब) किंवा क) अन्वये कुटुंब निवृत्तीवेतन मिळण्यास पात्र असलेली विधवा किंवा विधुर किंवा मुलगा किंवा मुलगी नसेल त्याबाबतीत, अथवा जर, अ) किंवा ब) किंवा क) अन्वये कुटुंब निवृत्तीवेतन मिळण्यास पात्र असलेली विधवा किंवा विधुर किंवा मुलगा किंवा मुलगी मृत पावली असेल किंवा त्या अटीमध्ये विहित केलेल्या कुटुंबनिवृत्तीवेतनास पात्र राहणार नसेल तर, अविवाहित किंवा विधवा किंवा घटस्फोटित मुलीला, चोवीस वर्षे वय पूर्ण झाल्यानंतर आयुष्यभरासाठी किंवा तिचा विवाह होईपर्यंत किंवा पुनर्विवाह होईपर्यंत किंवा तिने उपजीविकेस सुरुवात करेपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल तोपर्यंत, पुढील शर्तीच्या अधीन राहून कुटुंब निवृत्तीवेतन मंजूर करण्यात येईल किंवा नियमितपणे प्रदेय होईल -

(ए) शेवटचे अपत्य विहित वयाचे होईपर्यंत, अट क्र. (एक) ते (चार) मध्ये निर्धारित केलेल्या क्रमानुसार अपत्यांना प्रथम कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय असेल.

(बी) अट क्र. (एक) आणि (दोन) ला अनुरून, कुटुंब निवृत्तीवेतन मिळण्यासाठी विकलांगता असलेल्या पात्र अपत्यास कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय असेल.

(सी) अविवाहित किंवा विधवा किंवा घटस्फोटित मुलगी जेव्हा, तिचे पालक (आई किंवा वडील किंवा दोघेही) हयात होते तेव्हा, तिच्या पालकावर किंवा पालकांवर अवलंबून होती, अशा प्रकरणी अशा मुलीस कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय असेल.

(डी) जेव्हा मृत बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचा-याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या मागे चोवीस वर्षांपेक्षा अधिक वय असलेल्या एकपेक्षा जास्त अविवाहित किंवा विधवा किंवा

घटस्फोटित मुली असतील तेव्हा, जी मुलगी, त्याच्या जन्मक्रमानुसार या नियमान्वये कुटुंब निवृत्तीवेतन मंजूर करण्याच्या पात्रतेच्या अटी पूर्ण करील अशा मुलीला, प्रथम कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय होईल.

(इ) सर्वात मोठी मुलगी, तिचा विवाह होईपर्यंत किंवा पुनर्विवाह होईपर्यंत किंवा ती उपजीविकेस सुरुवात करेपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल तोपर्यंत, कुटुंबनिवृत्तीवेतनास हक्कदार असेल आणि सर्वात धाकटी मुलगी, तिच्यापेक्षा मोठ्या असलेल्या मुलीचा विवाह झाल्यानंतर किंवा पुनर्विवाह झाल्यानंतर किंवा तिच्या उपजीविकेस सुरुवात केल्यानंतर किंवा मृत झाल्यानंतर, कुटुंबनिवृत्तीवेतनास पात्र होईल.

(एफ) बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचाऱ्याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या किंवा त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराच्या हयातीत, विधवा मुलीच्या बाबतीत, तिच्या पतीचा मृत्यू झाल्यास किंवा घटस्फोटित मुलीच्या बाबतीत, तिचा घटस्फोट झाल्यास, अशा मुलीला कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय असेल.

परंतु, जर घटस्फोटाची कार्यवाही, बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचाऱ्याच्या किंवा निवृत्तीवेतनधारकाच्या किंवा त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराच्या हयातीत सक्षम न्यायालयात दाखल केली असेल, परंतु, त्यांच्या मृत्युनंतर घटस्फोट झाला असेल तर, घटस्फोटित मुलीला, घटस्फोटाच्या दिनांकापासून कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय राहील.

परंतु, आणखी असे की, जर बृहन्मुंबई महानगरपालिका कर्मचाऱ्याचा किंवा निवृत्तीवेतनधारकाचा आणि त्याच्या किंवा तिच्या जोडीदाराचा मृत्यू झाल्यानंतर, मुलीच्या घटस्फोटाच्या दिनांकापूर्वी कुटुंबातील इतर कोणत्याही पात्र सदस्यास कुटुंब निवृत्तीवेतन प्रदेय झाले असेल तर, कुटुंबातील पूर्वोक्त सदस्य कुटुंबनिवृत्तीवेतनाकरिता पात्र असल्याचे बंद किंवा मर्यादित होण्यापूर्वी अशा घटस्फोटित

		मुलीला कुटुंब निवृत्तीवेतन सुरु केले जाणार नाही.
३)नियम ८८ (५) मधील स्पष्टीकरण मधील मुद्दा 'ब'	या उपनियमाखाली, मुलीचे लग्न झाल्याच्या तारखेपासून ती कुटुंबनिवृत्तीवेतनाकरिता अपात्र ठरेल.	या उपनियमाखाली, मानसिक किंवा शारीरिक विकलांगता असलेल्या मुलीखेरीज, मुलीचे लग्न झाल्याच्या तारखेपासून ती कुटुंबनिवृत्तीवेतनाकरिता अपात्र ठरेल.